

Abstrakt

Disertační práce se zabývá jazykovými ideologiemi v českém veřejném diskurzu. Po úvodní kapitole představující téma, motivaci a rozvržení práce se v druhé kapitole věnuje důkladnému rozboru výzkumné oblasti jazykových ideologií. Představuje různé varianty jejich vymezování, dva rozdílné přístupy k nim a několik klíčových rysů, které jazykové ideologie charakterizují. Načrtává se zde vztah jazykových ideologií k dalším příbuzným pojmům, mapují se možnosti a způsoby výzkumu v této oblasti a několik poznámek se věnuje i existujícím výčtům jazykových ideologií. Jádrem kapitoly je vlastní, komplexní definice jazykových ideologií opřená o kritickou reflexi dosavadních přístupů.

Třetí kapitola shrnuje relevantní existující poznatky a na tomto základě formuluje hlavní cíl práce – na základě analýzy a interpretace jejích výsledků přispět k poznání východisek a způsobů konceptualizace jazyka v českém veřejném diskurzu.

Čtvrtá kapitola rozpracovává metodologický rámec práce. Jako východisko volí kritickou analýzu diskurzu – shrnuje její základy, reflektuje hlavní dosavadní kritické výtky vůči tomuto přístupu a jako jejich částečné řešení navrhuje využití nástrojů korpusové lingvistiky. Druhá část kapitoly je věnována konceptu klíčivosti jako jednomu z hlavních principů využívaných v korpusových analýzách diskurzu. Podává přehled tradičních i novějších způsobů určování klíčových slov a podrobněji se věnuje převažujícím problémům dosavadní praxe oboru – užívání neadekvátních metrik, nezohledňování vnitrokorpusové variability – a dalším netriviálním rozhodnutím o krocích analýzy. Krátce porovnává klíčivost s alternativním principem tematické koncentrace. Výsledkem této části je volba nejvhodnějších výzkumných nástrojů pro analýzu.

V páté kapitole je představen materiál určený pro analýzu. Jako vzorek českého veřejného diskurzu jsou zvoleny dvě jeho části – (1) návrhy jazykových zákonů a parlamentní debaty o nich od vzniku samostatné České republiky do současnosti a (2) jejich mediální reflexe. Kapitola popisuje principy výběru dat a jejich editace, konstrukce korpusů a subkorpusů, značení metadat a také některé limity lemmatizace a tagování pramenící ze zvoleného analytického softwaru.

Jádrem práce je šestá kapitola, která dokumentuje analýzu jazykových ideologií na popsaném materiálu. Nejprve se představuje postup, jakým je analýza vedena, a poté se v postupných krocích srovnávají dvě diskurzní skupiny – zastánci a odpůrci jazykových zákonů. Analýza ukazuje, jaké jazykové prostředky obě skupiny používají k vyjadřování svých přesvědčení a interpretuje je vzhledem k jazykovým ideologiím. V závěru kapitoly se sumarizuje celkový charakter českého veřejného diskurzu a identifikují se jazykové ideologie v něm přítomné.

Závěrečná kapitola pak nabízí shrnutí výsledků práce a stručně mapuje další možnosti prohloubení a rozšíření výzkumu.

Klíčová slova: jazykové ideologie, český veřejný diskurz, jazykové zákony, kritická analýza diskurzu, korpusová kritická analýza diskurzu, korpusová lingvistika, klíčivost, analýza klíčových slov, log-likelihood, Cohenovo d, #LancsBox